

Onder het bewind van minister Hoekstra van Financiën kwam er een Commissie toekomst accountancysector. En als vervolg op het eindrapport van die Cta twee kwartiermakers. Inmiddels zit er een nieuw kabinet, een nieuwe minister en ligt er een nieuw voortgangsrapport. Is het accountantsberoep daarmee terug op de politieke agenda? Even niet, zo lijkt het.

TEKST MARC SCHWEPPE BEELD ANP / ROBIN UTRECHT

Terug op de politieke agenda?

Medio februari verscheen de derde voortgangsrapportage van de twee Kwartiermakers toekomst accountancysector, Marlies de Vries en Chris Fontein. In die rapportage is sprake van “graduele verbeteringen” in de sector. Dat schreef minister Sigrid Kaag van Financiën aan de Tweede Kamer, in haar aanbiedingsbrief bij de voortgangsrapportage.

Op alle onderdelen van het door haar voorganger Wopke Hoekstra aangekondigde pakket aan maatregelen zijn volgens de kwartiermakers stappen gezet. In de rapportage refereren zij onder meer aan het AFM-rapport ‘Grip op Kwaliteit’, waarin de toezichthouder overwegend positief is over het intern kwaliteitsonderzoek van oob-accountantsorganisaties. Aandachtspunt is nog wel de cultuurverandering binnen accountantskantoren, die volgens de kwartiermakers niet snel genoeg gaat.

Fraude en continuïteit

Positief zijn beide kwartiermakers over de ontwikkelingen op het gebied van continuïteit. Een nieuwe oorzakenanalyse zorgt voor meer inzicht in onderliggende structuren van (dis)continuïteit en de problemen die hieruit voortvloeien.

Kritischer zijn De Vries en Fontein over het besluit om accountantsorganisaties nog niet te verplichten te

rapporteren over hun bevindingen rondom fraude. “Een gemiste kans en een stap terug” ten opzichte van wat de NBA hierover in september 2020 aan de Tweede Kamer schreef. Ook minister Kaag vindt het voor de maatschappij belangrijk dat een accountant rapporteert over bevindingen rondom fraude en niet alleen over werkzaamheden. Zij kijkt daarom uit naar een door de NBA aangekondigde evaluatie en benadrukt tegelijk de urgentie richting de sector “om op het fraudedossier in de brede zin voortgang te blijven boeken”.

Structuurmodellen

De voortgangsrapportage van de kwartiermakers gaat ook in op deels nog lopende onderzoeken naar alternatieve structuurmodellen. Eind november vorig jaar maakte minister Hoekstra al melding van de beperkte voordelen van het ‘joint-auditmodel’. Door de kwartiermakers wordt dit in de voortgangsrapportage bevestigd.

Momenteel loopt nog onderzoek naar het audit-only-model, waarvan de uitkomsten medio dit jaar worden verwacht. Ook is een wetenschappelijk experiment gestart met het zogenoemde intermediair-model. Kernvraag: Leidt het mee laten kijken door een onafhankelijke deskundige derde tijdens de jaarrekeningcontrole tot kwalitatief betere controles? De uitkomsten van dat experiment, uitgevoerd door onderzoekers van de Universiteit van Amsterdam, worden eind 2023 verwacht.

Kwaliteitsindicatoren

Eerder is door de kwartiermakers ook een set kwaliteitsindicatoren opgesteld en ter consultatie voorgelegd. Minister Kaag wil die *audit quality indicators* (AQI's) verankeren in de nieuwe Wet toekomst accountancysector. Opvallend daarbij is dat de kwartiermakers inmiddels elf kwaliteitsindicatoren voorstellen, in plaats van de eerdere set van tien. De toegevoegde AQI 'Opleidingsuren ESG-onderwerpen' moet in kaart brengen hoeveel tijd wordt besteed aan opleiding in het kader van niet-financiële informatie.

De totstandkoming van de AQI's is volgens de kwartiermakers "weloverwogen en zorgvuldig gedaan", in samenspraak met de sector en gebruikers van de jaarrekening. Verankering in de wet betekent dat accountantsorganisaties verplicht worden om te rapporteren over de audit quality indicators. De Wet toekomst accountancysector gaat na consultatie dit voorjaar richting Raad van State.

Reactie NBA

De NBA reageerde medio februari "met instemming" op de derde tussenrapportage van de kwartiermakers. "Wij zien een duidelijke wil om te blijven verbeteren. Ondanks de hoge werkdruk, die heeft te maken met bijvoorbeeld de NOW en de tekorten op de arbeidsmarkt, houden accoun-

'Accountancy en zeker de auditsector staat nooit op zichzelf.'

tantsorganisaties de kwaliteit van hun werk en hun rol bij fraude en continuïteit hoog op de agenda", aldus NBA-voorzitter Kris Douma.

In twee stappen gaat de NBA oorzakenanalyses doen op fraude; eerst op basis van bestaande analyses door kantoren, gevolgd door een meer fundamentele wetenschappelijke analyse. En al na één jaar wordt gestart met een analyse van de ervaringen bij het rapporteren van bevindingen rondom fraude. Tot slot doet de NBA een beroep op de politiek om naar de hele keten te kijken als het gaat om een effectieve aanpak van fraude. "Met alleen de verbeteringen in de accountancysector zijn we er niet", stelt Douma. "Accountancy en zeker de auditsector staat nooit op zichzelf."

Tweede Kamer

Hoewel de bal dus nog bij de kwartiermakers ligt, zag een aantal Kamerleden toch aanleiding voor een 'tussendebat' over het accountantsberoep. Maar zeker niet alle twintig fracties hadden daarvoor op 30 maart hun agenda vrijgemaakt; alleen PvdA, SP, D66 en VVD hadden vragen voor minister Kaag.

De vier partijen erkenden dat de sector heeft geleerd van fouten uit het verleden en het nu beter doet, al zijn er zorgen over regeldruk en capaciteitsgebrek. Maar hopelijk zijn accountants straks weer "de helden van de economie", aldus VVD-Kamerlid Eelco Heinen, die vlak voor het debat de speelfilm *The Accountant* had gezien. Hij benadrukte het risico van extra lastendruk in de mkb-praktijk door invoering van de kwaliteitsindicatoren (AQI's). Kaag is daar gevoelig voor en neemt een en ander ook op met MKB Nederland.

Henk Nijboer (PvdA) vroeg aandacht voor het onderzoek naar structuurmodellen. Hij is voorstander van een audit only-praktijk en vroeg de minister om ook het partnermodel in de eindrapportage van de kwartiermakers mee te nemen. Kaag zal daar naar kijken en "nadenken over plussen en minnen". De minister erkende tegelijk dat zij zich nog meer moet inlezen in het accountantsdossier. Maar de gesprekken met de sector "staan in de agenda". Voorlopig vertrouwt zij vooral op de kwartiermakers; hun opdracht loopt nog tot eind volgend jaar. ←

